

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Norsk institutt for naturforskning
Postboks 736 Sentrum

Deres ref

Vår ref

Dato

20/1275-23

19. november 2020

Bestilling av vurdering av naturfaglige kriterier for vekting i trafikklssystemet

Nærings- og fiskeridepartementet viser til mandat til Styringsgruppen for vurdering av lakseluspåvirkning på villfisk og råd fra Styringsgruppen 28. oktober 2019 med vurdering av om det er hensiktsmessig å innføre en vekting av fiskebestandene i Trafikklssystemet og om igangsetting av arbeidet.

Naturfaglige kriterier for vekting

Beslutningen om at produksjonskapasiteten skal økes, fryses eller reduseres i et produksjonsområde tas av regjeringen annet hvert år på bakgrunn av naturfaglige råd. I Meld. St. 16 (2014-2015) *Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett* (Havbruksmeldingen) heter det i kap. 8.3 om vurderingen som skal foretas av miljøtilstanden i et område:

"Dersom resultatet er sammenfallende begge årene vil utfallet være forutsigbart og det legges ikke opp til noen vurdering, men dersom overvåkingen viser en endring i påvirkning de to årene vil myndighetene måtte gjøre grundigere vurderinger ut i fra den samlede miljøtilstanden. Det vil her være viktig å ta inn ulike forklaringsvariabler, og sannsynlighet for å komme over i en annen kategori, ... Dersom indikatoren er lakselus på villfisk, vil faktorer som vurderes eksempelvis være hvordan temperatur og salinitet kan ha hatt betydning for lusepåvirkningen. En annen vurdering vil være å se på om overvåkingen viser en trend i den ene eller andre retningen. Det kan da være nødvendig å gjøre vurderingen ut i fra et noe lenger tidsperspektiv enn to år. I en helhetsvurdering vil det også kunne være naturlig å se hen til samfunnsøkonomiske konsekvenser av ulike valg."

Postadresse
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo
postmottak@nfd.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 8
www.nfd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
912 660 680

Avdeling
Havbruksavdelingen

Saksbehandler
Nina Eriksen Vinje
22 24 64 84

De naturfaglige rådene baseres i hovedsak på årlige rapporter fra en ekspertgruppe oppnevnt av Styringsgruppen sammen med Styringsgruppens vurderinger. Rapportene beskriver tilstanden knyttet til påvirkning av lakselus fra oppdrett på vill laksefisk i kategoriene lav, middels og høy påvirkning innenfor hvert av de 13 produksjonsområdene. For å vurdere risiko for dødelighet av laksesmolt på grunn av lakselus innen hvert av produksjonsområdene foretar i dag ekspertgruppen en vektning av dødelighet i det enkelte vassdraget med smoltproduksjonen i vassdraget. Styringsgruppen mener det er hensiktsmessig å innføre en vassdragsspesifikk vektning av laksefiskbestandene basert på faglige kriterier. Det er derfor et behov for en grundig beskrivelse av slike kriterier og konsekvensene av en eventuell vektning for hvert kriterium.

Det er videre et behov for å klargjøre premisset for den helhetsvurderingen regjeringen skal foreta der ekspertenes vurderinger viser endring i tilstanden i et produksjonsområde fra ett år til et annet. Det er ønskelig at en slik helhetsvurdering er konsistent på tvers av produksjonsområder, fortrinnsvis basert på veldefinerte kriterier som kan ettergås. Nærings- og fiskeridepartementet ber med dette Styringsgruppen om å sette sammen en egnet faggruppe som kan gjøre en grundig vurdering av hvilke kriterier det vil være hensiktsmessig å vekte etter

1. Som del av den samlede årlige vurderingen ekspertgruppen gjør av påvirkning i de enkelte produksjonsområdene
2. I de tilfellene det i to påfølgende år er ulik vurdering av påvirkning, slik at de kan benyttes i den helhetsvurderingen regjeringen skal gjøre når den beslutter fargeleggingen av produksjonsområdene.

Styringsgruppen må sørge for at faggruppen som etableres, konsulterer Miljødirektoratet i arbeidet med å vurdere vektingskriterier for laksefiskbestandene.

Utvikling og trender

Trender er fremhevet i havbruksmeldingen som et mulig kriterium regjeringen skal vurdere ved fargelegging. Ekspertgruppen har vært tydelig på at det foreløpig ikke er lange nok tidsserier i datagrunnlaget for å kunne gjøre statistiske trendanalyser. Det er likevel beskrevet i havbruksmeldingen at

"Myndighetene vil ... vurdere om vekst bør gis i et produksjonsområde hvert annet år, basert på faglige råd som kategoriserer områdene inn i tre kategorier. Tabellene [under] illustrerer hvordan forslaget vil virke ut i fra den tilstanden miljøindikatorne viser at et område har. Det tas utgangspunkt i om produksjonskapasiteten i området ved forrige vurdering ble økt, holdt på samme nivå (frost) eller redusert."

I beslutningen om fargelegging som ble offentliggjort 4. februar 2020 kommer det frem at fiskeri- og sjømatministeren la særlig vekt på utviklingen i områdene fra 2018 til 2019, i tråd med tabellene i havbruksmeldingen. Vi ber om en vurdering av konsekvensene knyttet til en slik vektlegging, samt når det vil være realistisk å gjøre statistiske trendanalyser for første gang.

Tabell 8.1 Eksempler på utfall av miljøtilstand etter at det har blitt gitt vekst.

Vedtak år 0	Sannsynlig utfall år 1	Mulig utfall år 2	Vurdering av vekst
Vekst	Grønn	Grønn	Vekst tilbys på nytt
Vekst	Grønn	Gul	Vurdere frys eller vekst
Vekst	Grønn	Rød	Vurdere reduksjon eller frys

Tabell 8.2 Eksempler på utfall av miljøtilstand etter at kapasiteten ikke har blitt endret.

Vedtak år 0	Sannsynlig utfall år 1	Mulig utfall år 2	Vurdering av vekst
Frys	Gul	Grønn	Vurdere vekst eller frys
Frys	Gul	Gul	Fortsatt frys
Frys	Gul	Rød	Vurdere reduksjon eller frys

Tabell 8.3 Eksempler på utfall av miljøtilstand etter at kapasiteten har blitt redusert.

Vedtak år 0	Sannsynlig utfall år 1	Mulig utfall år 2	Vurdering av vekst
Reduksjon	Rød	Grønn	Vurdere vekst eller frys
Reduksjon	Rød	Gul	Vurdere frys eller reduksjon
Reduksjon	Rød	Rød	Ytterligere reduksjon

Nærings- og fiskeridepartementet imøteser Styringsgruppens vurdering i form av en rapport. Rapporten skal være departementet i hende senest 15. april 2021.

Med hilsen

Vegard Haukeland (e.f.)
kst. avdelingsdirektør

Nina Eriksen Vinje
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer